

Leto IX.

V Ljubljani, 17. maja 1913.

Štev. 5.

Nagrade,

ki smo jih razpisali za najboljše odjemavke Kolinske kavne primesi, so pripadle sledečim našim cenjenim bravkam, ki so nam poslale največ listkov iz Kolinskih zabojčkov:

g. M. Gnezda , Unec;	g. M. Nežmah , Hradeckega vas;
g. M. Klopčar , Ljubljana;	g. M. Pintar , Braslovče;
g. M. Klačta , Planina;	g. A. Skuk , Vipava;
g. A. Koželj , Jesenice;	g. M. Zadnik , Velike Lašče;
g. M. Marc , Ajdovščina;	g. I. Žnidaršič , Prem.

Imenovane cenjene slovenske gospodinje prosimo, naj nam blagovolijo nemudoma naznaniti, katero od treh za nagrado določenih knjig žele prejeti: Jurčičevega »Jurija Kozjaka« ali Kersnikovega »Rošlina in Vrjanka« ali Trdinove »Bajke in povesti«.

Obenem naznanjamo, da bomo spet razpisali novih deset nagrad, in pozivljamo vnovič vse naše cenjene bravke, naj marljivo spravljajo listke iz Kolinskih zabojčkov in nam jih pošljejo, ko jih bodo imele veliko.

Na razna vprašanja odgovarjamo, da priznamo tudi take listke iz Kolinskih zabojčkov, ki nimajo nič napisa, pa tudi — v slučaju, da v zabojčku pomotoma ni bilo listka — zunanji ovitek zabojčka.

Zbirajmo torej pridno še naprej Kolinske listke!

»Slovenska Gospodinja«

RUDYARD KIPLING:

Riki-tiki-tavi.

(Dalje.)

»h, hudobni deček je zagnal kamen námel« je vpila Darzijeve žena.

»Dobro, povem ti na uho, da bom prav kmalu obračunala z dečkom. To naj te tolaži, ko boš romala v moj želodec. Danes zjutraj so vrgli mrtvo truplo mojega moža na smetišče, pa še predno nastane noč, bo ležal deček na svoji postelji prav tako mirno, kakor moj mož na smetéh. To te gotovo tolaži, kaj ne?... Zakaj pa poizkušaš ubežati?... Saj te bom vseeno ujela... Sem poglej, ti neumnica mala, poglej me!«

Darzijeve ženica pa ni bila tako neumna, da bi bila storila kaj takega, kajti ptiček, ki pogleda v strmeče kačje oči, se tako prestraši, da kar odreveni in se ne more premkniti z mesta. Mala prekanjenka je prhútala od mesta do mesta, pri tem pa prav žalostno čivkala, in ni nikoli zletela visoko od tál.

Riki-tiki je slišal, kako sta se oddaljevala po peščeni poti od hleva proč in je tekel na vso moč k tisti melonovi gredi. Tam je našel na zelo solnčnem kraju petindvajset kačjih jajc, ki so bila tako velika, kakor kurja, samo da so imela namesto trde lupine belkasto kožico.

»Zadnji čas je bil, da sem prišel,« je dejal sam pri sebi Riki-tiki, kajti skozi kožico so se videle v jajcih skupaj zvite male kačice, mati pa ga je večkrat učila, da mlade Kobre takoj, ko zlezejo iz jajc, s svojim pikom lahko umore mungosa, pa tudi človeka. Odgrizel je torej, kakor hitro je mogel, konce jajc in zmečkal mlade kačice v njih. Nato je še skrbno vse preiskal, če ni kakšnega jajca prezrl — in ko jih je tako-le obračal in pregledoval, je res našel še eno, ki ga poprej ni bil opazil. Zasmel se je togotno in je hotel ravno še to zadnje jajce streti, kar zasliši Darzijevo ženo, ki je vsa preplašena kričala:

»Slišiš, Riki-tiki — Naja me je zasledovala proti hiši in ko je videla, da jo le vlečem, se je splazila k verandi... pojdi hitro... tam sedijo vsi... umoriti hoče velikega moža in vse, vse druge!«

Riki-tiki je vzel zadnje jajčece v gobec in dirjal k verandi, tako hitro, kakor bi imel krila.

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

Tedi je sedel tam z očetom in materjo pri zajtrku — a Riki-tiki je lahko prav dobro videl, da niso jedli ničesar, prav ničesar. Podobni niso bili živim ljudem, temveč so sedeli kakor okameneli in z obrazi, bledimi kakor zid; Naja se je bila zvila tesno zraven Tedijevega stola — tako blizu, da bi ga lahko vsak čas ugriznila v njegova naga mēča; zibala se je gor in dol in sikala dolg spev zmagoslavja:

»Sin velikega moža, ki je ubil mojega Naga, sedi pri miru in ne zgani se! Ne maram te takoj umoriti. Počakaj še malo! Bodite pri miru, čisto pri miru, vsi trije! Če se le premaknete, ugriznem, pa če se tudi ne premaknete, ne bo nič pomagalo. O, vi neumni ljudje, ki ste mi umorili mojega Naga!«

Tedi je upiral svoje oči na očeta, ta pa ni mogel storiti nič drugega, kakor da mu je zašepetal: »Sedi pri miru, Tedi! Ne zgani se! Čisto pri miru, Tedi!«

To strašno tišino pa je prekinil glas Riki-tikija: »Obrni se, Naja, obrni se in se bojuj!«

»Vse ob svojem času!« je odgovorila. »Tudi s tabo se še pomenim. Poglej no svoje dobre prijatelje, Riki-tiki! Niti besedice ni iz njihovih ust in vsi so tako blede kakor zid.«

»Pojdi rajši pogledat svoja jajca,« je rekel Riki-tiki, »tam v melonovi gredi pri zidu. Pojdi in poglej, Naja!«

Kača se je napol obrnila in je zagledala jajce zraven Riki-tikija: »Ssss! ... Daj ga meni!« je siknila.

Riki-tiki pa je vzel jajce med noge in oči so mu postale krvavordeče: »Za kakšno ceno? Kaj mi daš za eno kačje jajce? Za eno mlado kobro? Za eno kraljevsko kobro? Za zadnjo, čisto zadnjo cele zalege? Mravlje se gostijo z vsemi ostalimi tam v melonovi gredi.«

Naja se je bliskoma razmotala in pozabila je vse radi enega jajca. Riki-tiki pa je videl, kako je Tedijev oče s hitro roko posegel preko mize, zgrabil Tedija za ramo in ga potegnil k sebi iz nevarne Najine bližine.

»Ukanjena! Prevarana! Potegnjena! Rik-tk-tk!« je vriskal od veselja Riki-tiki. »Deček je rešen. Torej le odpri ušesa — jaz sem bil tisti, ki sem včeraj ponoči zgrabil Naga za vrat v kopalnici in mu zdrobil hrbtišče.« In začel je skakati kvišku z vsemi štirimi naenkrat. »Sicer se je metal semtertje, da bi se me otresel, pa mu ni nič pomagalo, držal sem ga trdo med svojimi zobmi! Bil je že mrtev, predno ga je razstrelil veliki mož v dva

kosa. Jaz sem ga umoril sam. Riki-tiki-tk-tk! Pojdi no sem, Naja! Pojdi sem in bojuj se z menoj! Kratek bo tvoj vdovski stan!«

Naja je videla, da je zamudila pravi trenutek, da bi umorila Tedija, jajce pa je še vedno ležalo med Rikijevimi tacami. »Daj mi zadnje mojih jajc in jaz odidem in se ne vrnem nikoli več,« tako je prosila in ponižno povabila svoj ščit na vratu.

»To pa to, odšla boš in se ne vrneš nikoli več, kajti ob strani svojega moža boš ležala na smetišču in mravlje in hrošči te bodo jedli. Naprej, vdova! Pripravi se na boj! Veliki mož je šel iskat svojo puško. Na boj torej!«

Riki-tiki je skakljaj in plezal vedno v krogu okrog Naje, a držal se je ves čas v toliki oddaljenosti, da ga kača ni mogla doseči, njegove majhne oči pa so žarele kakor dva oglja. Naja se je pripravila in šinila proti njemu. Riki-tiki je skočil kvišku in obenem nazaj. Vedno in vedno je napadala kača, a zaman. Končno ji je izkušal priti Riki-tiki za hrbet, Naja pa se je vila in obračala, da ga je imela vedno pred očmi.

Riki-tiki je v tem popolnoma pozabil na jajce, ki je ležalo na verandi, Naja se je jajčecu vedno bolj bližala. Riki-tiki je ravno premišljeval, kako bi kačo ukanil in ji prišel do živega, kar zgrabi Naja jajce s svojimi ustmi in odbeži po poti kakor strela. Riki je stekel za njo; vedel je dobro, da jo mora ujeti takoj, sicer ga čakajo spet nove skrbi in težave. Kača je smuknila naravnost v visoko travo pri trnovem grmu, kjer je še vedno Darzi na vse grlo prepeval slavo Rikiju. Njegova žena je bila bolj pametna. Ko je zagledala Najo, je zletela iz gnezdeca in zakrillila s perotnicami ravno kači pred glavo. Če bi ji bil Darzi količkaj pomagal, pa bi bila morda premotila in zadržala kačo. Tako pa se je Naja ustavila le za trenutek in je spet bežala naprej z dragocenim plenom. Toda ta kratki trenutek je koristil Riki-tikiju — in ko je planila v podzemeljsko luknjo, kjer sta stanovala z Nagom, so se ji zagrizli Riki-tikijevi beli zobje globoko v rep. Riki ni izpustil in valila sta se dol preko kamenja in korenin v črno odprtino.

(Konec prih.)

Molinska kavna primes

med vsemi najboljša je res!

A. M. K.:

Josipina Turnogradska.

Njeno življenje in delo.

(Dalje.)

Delo Josipine Turnogradske je ostalo nedokončano. Kar imamo od nje — to so mladostni poizkusi, odmevi mladega navdušenja, izraz sodobnega rodoljubja. Toda ti poizkusi in odmevi kažejo, da je ležalo v mladi pisateljici mnogo notranje sile — in da je Josipina smatrala svoje delo za resno. Naravno je, da doba treh let od prvega nastopa do smrti, in to v času od 18—24 let, ko je še mnogo nejasnega v mladi duši, ni mogla roditi največjih del. Kolikor je, je vredno umetnice. O literarnem delu in zapuščini je pisal dr. Lovro Toman po smrti Turnogradske. Ne moremo podati boljšega pregleda, kakor ga podaja njen mož, ki je gotovo najbolje poznal njeno delo. Toman piše:

»Potekla je ura naj blagejšemu bitju, ko je Josipina naj vrednejša hči domovine, premila in ljubeznjiva moja ženka zatisnila svoja mila očesa i shrepenela k večnemu viru.

Umrla je, ah, da umrla. Al' neumrjoča bode večno živela! Pila si je neumrjočnosti iz vednolijočega toka krasne narave, iz krasote zemlje, iz veličanstva nebes, iz svita resnice, iz sreče ljubezni in iz spoznanja Boga — pila si vedno živeče kapljice žarne v svoje čisto preblago srce v jasni in bistri svoj um — i jih je lila v čudotvorne besede preljube matere svoje. — Gotovo bode slehernega Slovana razveselilo v srce, ko bode zaslišal, da Josipina, akoravno je bila tak rano od zemlje skipela, je veliko iz neizmernih zakladov uma in srca zapustila svojemu narodu. Ali koliko višerodnih videj — bogapolnih vzorov, ki se niso izrekli, temni so le plameli v zakritem žarečem morji njenih občutkov, vzela je s seboj v tiho gomilo! Morebiti ni bilo kmalu bitja in posebno ne deklice pod solncem, ki bi bila toliko darov od nebes prejela, srce i um razmerno, vsestransko si tako odgojila, naravo, človeka, Boga tako razumela, toliko znanstev v vedah i umah si prilastila, ki bi v vsem tako popolna bila v taki mladosti kot ona, ki ne živi več med nami. — Nad njo so se besede nekega izvrstnega pisatelja do čuda izpolnile, da človek, ki mu genij v srcu živi i kipi, more se osamljen i ločen od sveta popolno razviti i vse razmere človeške dokončno spoznati.«

Zahtevajte Molinsko žitno in sladno kavo!

(Nato obljublja Toman napisati njen življenjepis in izdati njena dela »posebno za vas, deklice, i žene slovenske, ki ste pozabile svoj rod ali pa za posvetnim preveč hrepenite«). »Životopisu pa če slediti vse, kar je za občinstvo pisala ali se mu podati more, i tega je veliko več, kakor je do sedaj priobčenega. Vsa njena duševna dela delé se: 1. v povesti; 2. v razne spise, pesmi, prevode; 3. v liste; 4. v napeve i glasbenke.

1. Povesti je nekaj v »Slovenski Bčeli« nekaj v dveh knjigah »Zore« natisnjenih i sicer: »Nedolžnost i sila«, »Musa izdajnik«, »Slavjanski mučenik«, »Zvestoba do smrti«, »Svatoboj puščavnik«, »Boris«, »Rožmanova Lenčica« i »Tvrdislav«. Kaki občutki, kake misli v kaki besedi se razlivajo že v teh povesticah, kratkih po natisu a neizmerno polnih duše zlatega zrna! — Razun teh povestic je pokojna napisala še okolu dvajset drugih, ki še niso zagledale belega dneva i ki vse so vredne sestrice pred imenovanih. Naj se le nekatere iz njih imenujejo, kakor: »Vilica«, »Marula«, »Svobodoželjna Slavjanka«, »Rodoljub«, »Sodba Bretislavova«, »Spitignjev i vdova«, »Nikola Zrinji«, »Sprava«, »Moč vesti« i. t. d. Zraven tega pa je moralo več povestic komaj začetih, ostati, kakor jih je več tudi le v načrtu imela, ali celo le po imenu, naslovu i predmetu zaznamovanih. Namenila je rajnka spisati »Ogledalo človeškega srca« v povestih i ž njimi zajemati kreposti i zlobosti njegove. Zbirala si je za to predmete iz zgodovine, naj raje iz slavjanske, da bi Slavjanom živo govorili. Prekrasen namen! — a ni se do konca izpolnil. — Žalostno je, da moralo je zastati tako srce, ki je toliko hranilo v sebi.

2. Pesmi, razni spisi i prevodi. Pisala je eno, edino in v resnici izvrstno pesem: Zmiraj krasna je narava. — Med spisi moram naj prvo omeniti sestavka »Metrika proze«. Vsakdo se mora čuditi temu sestavku. Da je ranjka pisateljica tako metriški pisala, ko malokdo drug, priča vsaka vrstica njenih povestic. Da je pa lastnost, metriško pisati, ki je z doslednostjo misli ozko zvezana i mora biti duhu prirojena, tudi v vodilih, pravilih in dokazih in sicer tako dosledno, premišljeno, umetno in jednotno izrekla, to mora človeka prevzeti. — Opomnim še dalje sestavkov: »Na grobu Prešernovem«, »Grecia — Slava«, »O kipih velesovskih«, »Hoja iz Preddvora na Turn«, »Pustigrad«, »Jesen«, »Donava« (o poroki cesarjevi) i. t. d. Tudi v tej vrsti je komaj začeto delo, ena tragedija: »Vilica«, ki bi bila, kolikor se iz začetka videti mora, izvrstna; predmet ji je tisti, kakor v zgoraj

imenovani povesti. Omeniti je še prevoda ilirske novele: »Ne-poznani dvobojniki«.

3. Listi. Resnično je, kar pravi modri Goethe, da je marsikateri, ki ga še po imenu ne poznamo, v svojih listih več izvrstnega pisal, ko daleč sloveči pisatelji, i to se bi bilo dostojno izpolnilo nad Josipino, ko bi ne bila nič drugega ko same liste pisala. I če omenim, da ona ni ne vrstice i besedice nepremišljeno pisala, da je svojim prijateljem in prijateljicam na blizu in daleč v tuje kraje o vseh razmerah človeških dopisovala o naj višjih videjeh, o Bogu, svobodi, ljubezni, domovini, zgodovini narodov, naravi, o vedah in umah i da se je takih listov število na več sto narastlo, lahko sleherni previdi, koliko medu, zlata, biserov in plemenitih zrn iz njenih dušnih zakladov leži v teh listih.

4. Napevi in glasbenke. Bila je ranjka preizvrstna sviraljka na glasoviru. Razlivala je v čarovne glase svoje občutke in misli, ker v glasu se duša bolje izrazuje, kakor v besedi — a malo premalo od tega je zapisala. — Mili napev »Občutki« je sploh znan a ne tako »Tri rožice« i »Napitnica« — vsi izvrstni napevi. In morem in ne smem zamolčati, da je tudi vedno govorila o spevoigri »Črtomir in Bogomila«, i je tudi že več pesem iz nje prepevala, ki so se pa le hranile v njenem spominu i glasu, in niso zapisane. Posebno izvrsten je samospev Črtomira, ko svojim vojakom predno ž njimi udari na vruga, napiva »Slavi i domu«, i za tim doneči kor srčnih vojakov. Neizrečeno mil i pomemben je dalje samospev ribičev, ki hitro po izgubljeni bitvi tužen veslja po Bohinskem jezeru i poje:

»Plavaj, plavaj prosta ribica
vjela se boš v mrežico« i. t. d.

»Glasbenk« (kakor jih je sama imenovala) je tudi žalibog! nekaj za vselej pošumelo; ostale so le sledeče zapisane: »Rodo-ljubice« (okrogle), »Spominčice« (okrogle), »Zoranka« (polka) i »Milostinke« (gorenjske) vse prekrasne, mile, izvirne. — To so duševna dela Josipine Turnogradske, — zaključuje Toman svoje poročilo. — »Zadosti — gotovo veliko jih je, ker ona je bila pri vsem tem, da je spisovala in se vedno učila, naj zvestejša hčer, naj boljša sestra, naj skrbnejša in ljubeznjivša ženica i v vsakem oziru izvrstna gospodinja...« Nadalje Toman obljublja: »Bodem tedaj vsa dela, ki jih je ranjka zapustila, skrbno sebral, jih s svojo naj bolje previdnostjo ovrstil in jih natisu z njeno podobo izročil. Pa vse to se mora dobro premisliti i se ne sme prenegliti,

ker bi bila velika krivica pokojni, ako bi njena duševna dela ne prišla na svetlo v vredni obliki . . .«

»Predno sklenem ta popis, naj vam še, predragi Slovani, ko sem vam naznanil, kaj je bila i kaj je pisala Josipina Turnogradska, in ko se mora vsak čuditi, da je bila ona tako molčeča, povem, da je molčala, ker je bila pri svoji nenavadni popolnosti neizrečeno ponižna, i je zmiraj le po tihem dalje hrepenela . . .« Tako piše Toman o Josipini. Dasi je te besede narekovala lju-bezen in spomin na kratko srečo, vendar nimamo vzroka dvomiti nad njimi. Iz vsega pa vidimo, da je bila Josipina vsestransko kulturno delavna, da je bila umetniška duša, ki se je šele razvijala in izpopolnjevala.

(Dalje prih.)

Našim malčkom

ZOFIJA PODLIPSKA:

Nebeška Rosa.

(Dalje.)

Tovariši so imeli polne roke dela, da so se izognili »Hudičevemu vrtincu«, in so morali prepustiti fanta njegovi usodi. Radi bi mu bili pomagali, toda niti z očmi mu niso mogli slediti v tem nevarnem trenutku. Treba je bilo plav obdržati v pravi smeri, da bi ne prišel v kak vrtinec ali pa ne zadel ob kako skalo, ki je bila pod vodno gladino skrita in bi na drobne kosce razbila plav. Tem večje previdnosti jim je bilo treba, ker jim je manjkalo ravno Blažeta, ki je šel tako neumljivo pogubi naproti.

Komaj pa so imeli za sabo »Hudičev vrtinec«, so se s skrbjo ozrli po Blažetu. Pa na skali ga niso več videli. In mislili so, da ga je pogoltnil vrtinec. Tu pa so naenkrat zagledali njegovo glavo nad vodno gladino.

Takoj so mu hiteli na pomoč, veseli, da je živ in drži glavo nad vodo. Plaval pa je samo z eno roko in z velikim trudom. Tu mu poda Pavel, eden od plavcev, dolg drog, da bi se oprijel. To je Blažetu prišlo prav. Takoj se je droga oprijel. Zdaj šele je bilo videti, da drži z drugo roko človeško truplo. Plavci so videli pravzaprav samo glavo, s katere so se spuščali dolgi lasje,

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

od vode težki in potemneli. Obličje je bilo belkasto, okoli ust in oči sinje. Takoj so spoznali, da je to ona lepa in prijazna Urška, ki jo je Blaže imenoval svojo sestro.

»Za božjo voljo! Kaj se je pa zgodilo?« so klicali. Blaže pa ni mogel odgovoriti. Le z roko jim je migal, naj mu z drogom pomagajo k nekakšnemu malemu pristanišču, kjer so bili privezani ribiški čolni. Spustili so se torej s plavom k bregu. Dva pa sta držala Blažetu drog, da se ga je mogel oprijeti in se bližati bregu.

Ko so vaščanje to videli, so hiteli na pomoč. Tudi od Simonovih so videli, kaj se godi. Že od tistega trenutka, ko sta utonila platnar in Urška, je bila pri njih zmešnjava. Izkušali so ju takrat rešiti, dasi so vedeli, da je vsaka pomoč zaman. Niti sledu niso našli po njih, dasi so iskali z najdaljšimi drogovi v globinah. Nazadnje so bili prepričani, da je oba nesrečnika pogoltnila neizmerna globina vrtinca, ki se imenuje »Hudičev vrtinec«. Saj so videli, kako sta oba padla naravnost vanj, kako je nad njima zašumel in se spet zaprl. In ko se je tako cela družina vračala proti domu brez upanja po teh brezuspešnih poizkusih, se jim je pokazal nov pretresljiv prizor.

Vsi so hiteli spet k reki. Najprej je bil tam Blažetov oče, ki je stopil v vodo do pasu. Posrečilo se mu je prijeti sina za roko in ga potegnil z Urško vred na travnati breg. Tam so položili ubogo mrtvo dekle na travo; poleg nje pa se je spustil na tla Blaže in je bridko zajokal.

Ostali plavci so čakali med tem nanj in so ga vpraševali, ali pojde z njimi naprej. Pa oče jim je dejal, da to pač ne bo mogoče. Ali on se je dvignil in jim je pokimal, da pride takoj. Videl je, da ni mogoče več oživiti dobre Urške, kajti že starši, ded in babica, so se zaman trudili z njo. Še on je torej stopil k nji in poizkusil, ali ni morda vendarle še iskrica življenja v nji. Potem so ga pa obile solze. In sklonil se je k njenemu čelu, ki je bilo bolj mrzlo nego mramor, pa ji je zašepetal: »Vidiš, vidiš, Urška moja, hotel sem počakati nate in si te vzeti za gospodinjso v naši kajžici. Toda drugače je bilo usojeno. Namesto v kočico te bom spremil na pokopališče.« Tako je vzdihoval on, z njim pa so vzdihovali tudi ostali prijatelji, in vsi so jokali z njim.

Kaj bi tu še dalje počel. Niti v suho obleko se ni hotel obleči, kajti njegovo mokro obleko je med tem že nekoliko osušilo gorko solnce. Le prosil je, naj Urški pripravijo kar najlepši pogreb. Potem se je z vsemi na kratko poslovil in je skočil na

plav. Par trenutkov, in plav je plaval spet naprej med vrtinci in valovi.

Ko so priplavali izmed vrtincev in skal in so si mogli odpočiti, so prosili Blažeta, naj jim pove, kaj se je godilo. Ta pa je bil kakor brez uma in ni mogel skoro govoriti. Le na kratko jim je odgovarjal. In tako so plavci izvedeli samo to, da je Blažeta gnala neka nevidna sila na ono skalo. S te skale pa je videl na dnu silnega prepada jokajočo Urško, ki je proti njemu dvigala roke. Brez pomisleka se je hotel k nji spustiti, tu pa je začutil v vodi udobne stopnice. Prav lahko je stopal dol, kajti voda mu ni delala nobenih težav. Toda ko je hotel prijeti Urško, je zapazil, da jo drži neka pošast v krempljih. In s to se je moral za Urško boriti. Pri spominu na to borbo je zamižal in bleдел, kakor bi omedleval. Ko so ga tovariši opominjali, naj pripoveduje dalje, je samo zavzdihnil. Saj je iznova videl, kako pošast zasaja svoje zobe v Urškino grlo in izsesava njen dih in njeno dušo. Potem šele je izpustila svojo žrtev, ki je z njo Blaže priplaval iz vode — ne vedoč niti kako. Tako je bilo rešeno mrtvo truplo Urškino, njena mila, jasna duša pa je bila ujeta v mrežah grde pošasti...

Ko so tovariši izvedeli v dolgih presledkih vse to od ubogega fanta, je prenehal govoriti, kakor bi onemel. Ničesar več ni hotel povedati, da, niti tega ne, kakšna je bila tista pošast, niti kakšna je bila tista sila, ki ga je gnala, da je rešil Urško.

Tako so se pripeljali plavci v mesto, kamor je bil namenjen plav, potem pa so se vrnili peš vsak na svoj dom po stezah in potih, ki so jih od mladih nog poznali.

Ko je prišel Blaže domu, je Urška že ležala na parah, oblečena v belo obleko iz platna, ki je bila sama napredla zanj preje. Na glavi je imela venec iz rožmarina, okoli pa polno svetih podobic in cvetlic, ki so jih prinesli ljudje. Ona pa je tam ležala, kakor bi spala. Ko jo je Blaže zagledal, se je zelo začudil. Zdelo se mu je, kakor bi se prebujala k življenju. Roke je imela bele in gibke kakor v življenju.

Blaže je pogledal in zaklical: »Ali ne vidite, da ni mrtva? Kakor je Bog v nebesih, ne pustim, da bi jo pokopali ali pa dali le za eno samo noč v mrtvašnico na pokopališču.«

Ker je bilo v kočici malo prostora, si je odnesel Urško z rakvijo vred v sušilnico na vrt, kjer jo je položil na pare. Sam pa je sedel poleg nje na klop. Ni hotel dovoliti, da bi jo odnesli v mrtvašnico, ker se je bal, da bi se ne prestrašila, ko se prebudi. Trdno je veroval, da ni mrtva. (Dalje prihodnjič.)

To in ono.

Svoji k svojim!

Ni vse zlato, kar se sveti, in ni vse dobro, kar hvali kričea vsiljiva reklama. V tem oziru moramo prav posebno mi Slovenci biti previdni nasproti tujim izdelkom, ki se nam ponujajo. Domačin ima gotovo več srca do svojih rojakov, Slovan gotovo več srca do Slovana, in zato se lažje zanesemo, da nam on postreže z dobrim poštenim blagom za primerno ceno. Naravno je torej, da bo vsaka pametna slovenska gospodinja kupovala vedno le domače izdelke, tembolj, ker bo s tem podpirala obenem tudi domača podjetja in množila naše premoženje. Saj je gmotno blagostanje podlaga vsakemu kulturnemu, narodnemu in gospodarskemu napredku! Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača! Če bi vsaka slovenska gospodinja, vsako slovensko deklé, vsaka slovenska mati, kupovala vse svoje potrebščine samo pri Slovencih, koliko slovenskih trgovcev, obrtnikov itd. bi se dvignilo, kako bi vzcveteli slovenska obrt in trgovina. Slovenci bi se lahko ponašali s ponosnimi podjetji, za katera bi nas tujci lahko zavidali. In ta podjetja bi dajala zadostnega zaslužka premnogim Slovencem, ki si morajo iskati sedaj v tujini pri tujcih svojega kruha, in morajo dati tujcu poleg svojih telesnih sil še svoje narodnostno prepričanje. Kako važno je torej, da kupujemo samo pri Slovencu, in da zahtevamo vedno le domače blago! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

V Ljubljani imamo že nekaj let Kolinsko tovarno kavnih primesi, ki ne izdeluje samo izvrstnega blaga — znane Kolinske kavne primesi, Kolinske sladne, žitne in figove kave — temveč se more glede kakovosti svojih izdelkov meriti z vsemi tujimi kavnimi pridatki in jih daleč prekaša. Kolinska tovarna, ki je edino podjetje te vrste na celem slovanskem jugu, podpira z izdatnimi prispevki številna naša narodna, kulturna in dobrodelna društva, v prvi vrsti našo prekoricno »Družbo sv. Cirila in Metoda«. In gospodinja, ki kupuje Kolinsko kavno primes ter vpošlje Kolinski tovarni listke, ki se nahajajo pod pokrovčki Kolinskih škatljic, prejema popolnoma brezplačno »Slovensko Gospodinja«, v kateri najde marsikaj za pouk in kratek čas.

Kupujte torej samo izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavno primes ter Kolinsko sladno, žitno in figovo kavo!

• LISTEK. •

Kako odstranimo pege s hrastovega pohištva? Površino modernih hrastovih mobilij najprej lužijo (beizen), da jim dajo zaželjeno barvo, nato jih mažejo z oljem in voskom, da se lepo vidi struktura lesa. Ker se pa na vosek nabere prah in ker se na mehkem vosku tudi pozna vsak odtisk, prevlečejo pohištvo na vse to še s polituro, ki sestoji iz šelaka in špirta; špirit izpuhti, plast šelaka pa ostane, varuje vosk in daje lesu lesk. Pri pospravljanju (pometanju, krtačenju itd.), selitvah i. p. se pa mobilije vedno kaj odrgnejo in dobe grda mesta, tudi voda pušča za sabo madeže na umivalnikih; šelakova plast se je poškodovala in ostal je siv madež. Ta madež kaj lahko odstranimo, če namažemo ono mesto s svežo polituro. Tako polituro dobimo že gotovo v prodajalni, lahko si jo pa tudi sami pripravimo. V steklenico denemo nekoliko šelaka in nalijemo nanj toliko špirta, da je ves šelak pokrit. Steklenico moramo čez dan večkrat dobro stresti, da se ves šelak raztopi. (Nič drugače si ne pripravlja mizar politure za pohištvo). Z volneno krpicco nalahko nataremo ono mesto, vrteč jo v krogu, grdi madež izgine takoj.

Kako se spozna vnetje slepiča? Znamenja te nevarne bolezni so sledeča: 1. nenadna bolečina na desni strani trebuha spodaj med popkom in kolkom; 2. huda vročica; 3. slabost in bljuvanje; 4. trebušne mišice spodnjega dela desnega trebuha so napete, da se čuti tam trebuh trd kakor deska. Kdor opazi na sebi taka znamenja, mora takoj k zdravniku. Včasih ga le takojšnja operacija reši gotove smrti.

Nevarna razvada je male mozoljčke na licu ali na roki prebadati z iglo, če ni pred porabo dobro desinficirana. Če hočemo z iglo kaj operirati, jo vtaknimo najprej v špiritov plamen, ko se ohladi, jo pa porabimo. Že velikokrat si je zastrupil kri, kdor se je sam operiral z nesnažnimi iglami itd.

Lepo okraši sobo zelena smrekova vejica, zataknjena n. pr. za sliko. Le da ji igle kmalu odpadejo in ostanejo suhe vejice. Če pa zeleno smrekovo vejico pomočimo v zmes polovice vode in polovice glicerina, iglice ne odpadejo.

Kako ustavimo krvavenje iz nosa. Sluznica v nosu je zelo občutljiva in prepletena z neštetiimi krvnimi žilicami. Če pride veliko krvi v glavo, kaj lahko od pritiska krvi počti kaka žilica. Če se to velikokrat ponavlja, je to znamenje, da oseba ni zdrava. Posebno za bledične je kri dragocen sok in varovati se morajo vsake izgube. Ako že ni mogoče preprečiti krvavljenja, pa ga je treba saj hitro ustaviti in sicer s tem, da zmanjšamo pritisk krvi. To dosežemo z globokim dihanjem in sicer na ta način, da s prstom pritisnemo na drugo nosnico, ki ne krvavi in krepko vlečemo zrak le skozi krvavečo nosnico. Dihati moramo počasi, tako da pride na en dihljaj 5—8 sekund. Izdihavati pa moramo zrak skozi usta in sicer hitro. Glavo moramo držati pri tem pokonci in ravno. Navadno zadostuje že par dihljajev in kri se strdi in ustavi. Seveda se ne smemo takoj na to z žepnim robcem vsekovati. Tako globoko dihanje potegne takó temeljito kri iz glave, da začne človeku, če ga dolgo časa ponavlja, migljati pred očmi in nastopi lahko celó omedlevica.

Če pes trga odejo, na kateri leži, in se ne da na noben način tega odvaditi, poizkusimo sledeče sredstvo: odejo namočimo z močno raztopino galuna; ko se posuši, jo pa še poškopimo temeljito z aloino tinkturo. Take odeje pes gotovo ne bo nikoli več razgrizel.

Orumenele tipke klavirja očistimo lepo s koščkom flanele, namočene v vinskem cvetu.

Za pse, ki se pretepajo, je najboljša »zdravilo« tobak za njuhanje. Če se psi pretepajo, jim natresemo na nos nekoliko tega tobaka, in takoj bo pobegnil vsak v drugo smer.

Revščina

se seli v hišo, če zboli oče, mati ali kak otrok, trpi skrninaste in protinove in druge bolečine, ne dela več, ne more več iz sobe in potrebuje postrežbe.

Če ima v takem slučaju pri roki reelno, preizkušeno domače zdravilo, lahko taka zla zateremo ponavadi že v postanku, ko še ni prepozno. Seveda dandanes ni lahko, izbrati si izmed neštetihih priporočenih domačih zdravil ravno pravo.

Ne maramo pretiravati, toda res je, da štejejo priznanja na tisoče, ki prihajajo od bogatih in revnih, mladih in starih za Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Tako piše dr. Jožef Estmeister, zdravnik v Wildenau, z. p. Aspach, Tirolsko, da Fellerjev fluid v vsakdanjem motenju in izpreminjanju zdravja izbornu služi. Ali drug zdravnik, medicinec dr. Kittel, Praga, Kral. Vinogradi, piše, da uporablja Fellerjev fluid že leta z izvrstnim uspehom. To ni reklama! Res je, da je to zdravilo dobro zoper različne bolečine. Naši čitatelji bi morali zagotovo vedno imeti pripravljen ta izdelek, da bi pravočasno pomagali, in iz izkušnje rečemo: Ozdraveli boste! Slabost, bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, mišičevje se okrepijo, spali boste dobro, začutili se boste zopet dobro, če rabite pristni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Ubogajte naš nasvet in poizkusite za 5 kron franko naročiti pri lekarnarju **E. V. Feller** v Stubici, Elsa trg št. 297 (Hrvaško). Tudi priznane odvajalne Fellerjeve rabarbara-kroglice z znamko „Elsa-kroglice“ moremo priporočiti najtopleje zoper razne bolečine v želodcu in za redno odvajanje kot zanesljiv izdelek. Počeni so tudi, 6 škatljic stane 4 krone franko.

— — — c.

Schneider & Verovšek Ljubljana, Dunajska c. 16

trgovina železnine na debelo in na drobno

priporoča svojo bogato in novo urejeno zalogo kuhinjske opreme kakor: litoemajirano posodo in emajirano pločevinasto posodo najboljša kakovosti z znamko »Superior« pod jamstvom, kuhinjsko orodje, železne in medene postelje, železne umivalnike prav čedno izdelane, blagajne in sploh vse, kar se rabi v hiši in kuhinji, dobi vsaka gospodinja v veliki izbiri in v najboljši kakovosti. — Zmerne cene!

Alozij Vodnik
kamnoseška industrija
Ljubljana

Splošni kamenarski proizvodi

Krasne plošče za pohištva

iz 30 vrst svetovnih marmorjev

✎ 5000 K zaslužka ✎

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka

300 kosov za samo 6 K 50 v.

ni priložnostni kup in sicer: 1 prava švicarska **sist. Roskopf-pat. žepna ura**, dobro idoča in točno regulir. s pisмено 3 letno garancijo tovarne, 1 amerik. doublezlata verižica, 2 amerik. doublezlata prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlačena garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi) 1 amerik. žepni nož (5 delni), 1 eleg. bela kravata (barva bela po želji naj-novejše fazone), 1 krasna kravatna igla s similibriljantom, 1 krasna damska broša (zadnja novost), 1 koristna popotno-toaletna garnitura, 1 elegantna prava usnjata denarnica, 1 par amerik. boutonov z imit. draguljem, 1 pat. angl. vrem. barometer, 1 sal. album z 36 umetniškimi in najlepšimi razgledi sveta, 1 krasni ovratni in lasni koljer iz pravih orijentalških biserov, 5 in-dijskih proroških hudičkov, ki zabavajo celo družbo, in še 250 različnih pred-metov, ki so v vsaki hiši potrebni in nepogrešljivi, gratis. Vse skupaj z eleg. sistem Roskopf žepno uro vred, ki je sama dvojnega vredna, stane **6 K 50 v.**

Dobi se po povzetju ali proti predplačilu (tudi znamke se sprejmejo) od:

J. GELB, razpošiljalnica Novi Sandec 204.

Če se naročita 2 zavoja, se **6 najfinejših platnenih žepn h robcev** zastonj pridene. Za neugajajoče denar brez vsega takoj nazaj, tako da je vsak riziko izključen.

Pozor!

50.000 parov čevljev! — 4 pari čevljev samo K 8'50.

Zaradi zastajanja plačil več velikih tovarnen naročeno mi je bilo, veliko mno-žino čevljev razprodati globoko pod ceno izdelovanja. Prodajam tedaj vsakemu

2 para moških in 2 para ženskih čevljev

za zavezati, usnje rujavo ali črno, galoširane z močnimi zbitimi usnjatimi podplati, elegantna najnovejša oblika. Velikost št. —. Vsi 4 pari stanejo samo K 8'50. Pošilja se po povzetju.

J. GELB, razpošiljalnica čevljev Novi Sandec 204.

Zamena dovoljena, tudi denar se povrne.

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

Redka prilika!

Neka tovarna, ki je trpela vsled povodnji, mi je poverila razprodajo rešenega blaga, več tisoč kosov krasnih, gorkih

flanelastih odej

najnovejših vzorcev in lepih barv. Vodni madeži se komaj poznajo. Odeje so primerne za vsako gospodinjstvo. Dolžina 190 cm, širina 135 cm. Raz-pošiljam po povzetju in sicer: **3 lepe flanelaste odeje modnih barv in vzorcev za 9 K, 4 odeje (konjske) za 10 K.** — Kdor bere to po-nudbo, naj takoj naroči — in ne bo se kesal.

M. BEKERA, Nachod (Češko).

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejnska glavnica 8.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fondi okrog 1.000.000 K.

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju

in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice
in na tekoči račun ter jih obre-
stuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Priporoča promese Tiskih srečk
:: Glavni dobiček 180.000 K. ::

Josip Glup

v Ljubljani, na Starem trgu

priporoča

svojo veliko zalogo
narejenih oblek.

Dobro blago,

Nizke cene.

„Adrija“

Drogerija. • Fotomanufaktura.

B. Čvančara, Ljubljana, Šelenburgova ulica
ima v zalogi

priznana izborna sredstva
za negovanje kože.

Cvetlični sneg.

Različna toaletna mila, parfumi i. t. d.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohištva. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi

Skladišče. na vse strani. Zacarinanje.

Zmerne cene!

Točno in solidno!

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

je
najokusnejši
in edino
pristni slovenski izdelek